

Warszawa, 11 września 2017 r.

Komunikat FOR 15/2017:

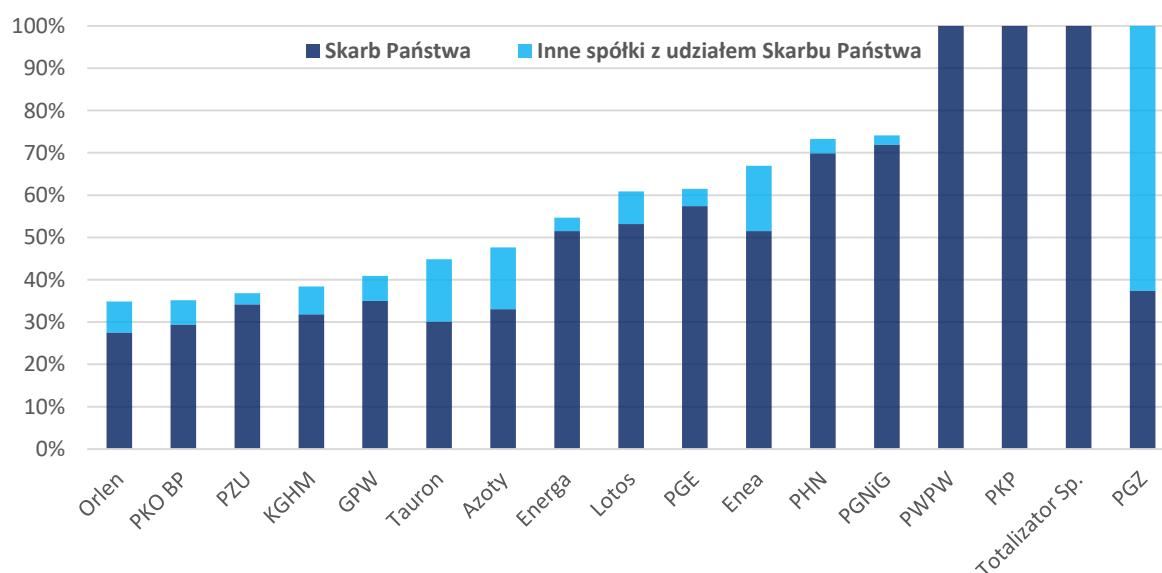
Państwowe firmy na partyjne zlecenie atakują sądy

Prawo i Sprawiedliwość wykorzystuje spółki kontrolowane przez Skarb Państwa do forsovania szkodliwych dla wzrostu gospodarczego i wolności obywatelskich zmian w wymiarze sprawiedliwości. Równocześnie państwowe firmy ratują przed bankructwem Polską Grupę Górniczą, a Polski Zakład Ubezpieczeń uczestniczy w nacjonalizacji banku Pekao. Brak prywatyzacji okazuje się zagrożeniem nie tylko dla gospodarki, ale także dla wolności debaty publicznej.

Polską gospodarkę, na tle państw OECD, charakteryzuje bardzo duży udział państwowych firm kontrolowanych przez polityków, w tym aż 12 spółek indeksu WIG-20. Negatywnie wpływa to na gospodarkę i poziom życia Polaków (zob. [Analiza FOR 8/2016](#)) oraz pozwala politykom wykorzystywać podległe im firmy do celów partyjnych.

W listopadzie 2016 r. premier Beata Szydło, wraz z prezesami 17 spółek kontrolowanych przez rząd, ogłosiła powstanie Polskiej Fundacji Narodowej (PFN). Każda z 17 spółek-fundatorów ma wysoki udział Skarbu Państwa (Wykres 1). W czterech z nich państwo jest jedynym udziałowcem. W siedmiu z nich Skarb Państwa i kontrolowane przez niego firmy mają mniej niż 50 proc. udziałów, ale mimo tego utrzymują pozycję dominującą, m.in. ze względu na rozdrobnienie pozostałych inwestorów. W sumie spółki wniosły do fundacji 97,5 mln zł.

Wykres 1. Udział państwa w akcjonariacie fundatorów Polskiej Fundacji Narodowej

Źródło: Opracowanie własne FOR na podstawie danych stooq.pl, spółek i MSP

W piątek, 8 września br., wystartowała kampania informacyjna promująca szkodliwe dla wzrostu gospodarczego i wolności obywatelskich zmiany w sądownictwie (**zob. Analiza FOR 12/2017**) forsowane przez Prawo i Sprawiedliwości. Ma ona charakter *stricte* partyjny, m.in. z tego faktu, że zawetowana przez prezydenta ustawa o Sądzie Najwyższym i obowiązująca już nowelizacja Prawa o ustroju sądów powszechnych (**zob. Analiza FOR 10/2017**) były projektami wniesionymi przez grupy posłów PiS, a nie Radę Ministrów. Zresztą, posłowie partii rządzącej, jak i Minister Sprawiedliwości, bezustannie twierdzili, że projekty te nie powstały w resorcie Zbigniewa Ziobry.

Co więcej, można przypuszczać, że kampania ma wpłynąć na kształt alternatywnych projektów reform przygotowywanych obecnie w Kancelarii Prezydenta. Kampanię finansuje PFN, wykładając na nią ok. 19 mln zł. Jakkolwiek cele fundacji wyrażone w jej statucie¹⁾ są bardzo mgliste, to trudno się w nich doszukać promocji projektów ustaw partii politycznych – w szczególności dotyczących sądownictwa. Zaangażowanie państwowych spółek w działalność partii rządzącej jest przykładem nieliczenia się przez państwo z interesem inwestorów mniejszościowych, którzy są traktowani jedynie jako dawcy kapitału.

Jednocześnie działając za pośrednictwem PFN, rząd transferuje środki publiczne do osób związanych z PiS, pomijając prawo zamówień publicznych. Kampanię, na zlecenie PFN, prowadzi spółka Solvere, założoną przez Piotra Matczuka i Annę Plakwicz, osoby odpowiedzialne za dwie ostatnie kampanie wyborcze PiS oraz politykę informacyjną Rady Ministrów. Fundacja nie podlega prawu zamówień publicznych, więc wyboru – *de facto* nowej spółki – dokonano bez jakichkolwiek procedur.²⁾

Również w innych przypadkach rząd wykorzystuje państwowe spółki do realizacji celów politycznych. Przykładowo, spółki kontrolowane przez Skarb Państwa podtrzymują nierentowne państwowe górnictwo i pomagają rządowi w „repolonizacji” banków.

W celu uniknięcia niewygodnego politycznie bankructwa i zwolnień w państwowej Polskiej Grupie Górniczej (PGG), rząd omija unijny zakaz pomocy publicznej dofinansowując przedsiębiorstwo poprzez inne państwowe spółki. W ciągu ostatniego 1,5 roku, firmy kontrolowane przez Skarb Państwa dokapitalizowały PGG na kwotę 3 mld zł, tymczasem wymaga ona już trzeciego dokapitalizowania. Spółka oszczędzała na inwestycjach zamiast zamykać nierentowne kopalnie i ograniczać koszty osobowe, co negatywnie odbiło się na jej potencjale produkcyjnym.³⁾

W ramach „repolonizacji” banków, rząd wykorzystał Polski Zakład Ubezpieczeń do odkupienia banku Pekao od zagranicznych właścicieli. Zrobił to, pomimo obszernej literatury naukowej wskazującej, że polityka kredytowa państwowych banków jest kierowana politycznie i wysoki udział państwa w sektorze bankowym zwiększa ryzyko wystąpienia kryzysu bankowego (**zob. Komunikat FOR z 9 XII 2016**).

¹⁾ <https://siecobywatelska.pl/wp-content/uploads/2017/09/Statut-PFN-2.pdf>

²⁾ Gazeta Wyborcza, Kto zarobi na kampanii informacyjnej PiS? Zlecenie dla ludzi Szydło, Kondzińska, A., Szpala, I., 09.09.2017, <http://wyborcza.pl/7,75398,22344827,dadza-zarobic-ludziom-szydlo.html>

³⁾ Dziennik Gazet Prawna, Ściśle tajny plan podziału węglowego giganta, Baca-Pogorzelska, K., 07.09.2017, <http://serwisy.gazetaprawna.pl/energetyka/artykuly/1069304,plan-podzialu-weglowego-giganta.html>

Państwowe spółki są wykorzystywane do celów partyjnych. Jednak nawet gdyby tak nie było, to państwo nie powinno być jednocześnie uczestnikiem gry rynkowej i regulatorem ustalającym reguły działania rynku. Inaczej, państwowa działalność gospodarcza może wpływać na politykę regulacyjną, co ma miejsce np. w przypadku wycinki Puszczy Białowieskiej. Rząd Beaty Szydło zmierza w przeciwną stronę: nacjonalizacji kolejnych przedsiębiorstw i przejmowania niezależnych regulatorów, tak jak ma to teraz miejsce w przypadku Urzędu Regulacji Energetyki.⁴⁾

Upartyjnienie PFN (a wcześniej mediów publicznych) jak i wykorzystywanie prenumerat i ogłoszeń państwowych spółek do promocji przychylnych gazet, pokazuje, że utrzymywanie państwowej własności przedsiębiorstw nie tylko szkodzi wzrostowi gospodarczemu, ale może być wręcz niebezpieczne dla wolności obywatelskich. Skuteczne odpolitycznienie państwowych przedsiębiorstw i położenie kresu patologiom jest niemożliwe bez ich pełnej prywatyzacji, tzn. pozbawienia polityków władzy nad przedsiębiorstwami.

⁴⁾ WysokieNapiecie.pl, Zaostrza się spór między Ministerstwem Energii i URE, Derski, B., Derski, B., Zasuń, R., Piszczatowska, J., 07.09.2017, <http://wysokienapiecie.pl/rynek/2532-zaostrza-sie-spor-miedzy-ministerstwem-energii-i-ure>

Forum Obywatelskiego Rozwoju

FOR zostało założone w 2007 roku przez prof. Leszka Balcerowicza, aby skutecznie chronić wolność oraz promować prawdę i zdrowy rozsądek w dyskursie publicznym. Naszym celem jest zmiana świadomości Polaków oraz obowiązującego i planowanego prawa w kierunku wolnościowym.

FOR realizuje swoje cele poprzez organizację debat oraz publikację raportów i analiz podejmujących ważne tematy społeczno-gospodarcze, a w szczególności: stan finansów publicznych, sytuację na rynku pracy, wolność gospodarczą, wymiar sprawiedliwości i tworzenie prawa. Z inicjatywy FOR w centrum Warszawy i w Internecie został uruchomiony licznik długu publicznego, który zwraca uwagę na problem rosnącego zadłużenia państwa. Działania FOR to także projekty z zakresu edukacji ekonomicznej oraz udział w kampaniach na rzecz zwiększania frekwencji wyborczej.

Wspieraj nas!

Zdrowy rozsądek oraz wolnościowy punkt widzenia nie obronią się same. Potrzebują zaplanowanego, wytężonego, skutecznego wysiłku oraz Twojego wsparcia.

Jeśli jest Ci bliski porządek społeczny szanujący wolność i obawiasz się nierozsądnych decyzji polityków udających na Twój koszt Świętych Mikołajów, wesprzyj finansowo nasze działania.

Wyślij przelew na konto FOR (w PLN): 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629

W sprawie darowizn, możesz się skontaktować:

Patrycja Satora, dyrektor ds. rozwoju FOR

Tel. 500 494 173

patrycja.satora@for.org.pl

Już dziś pomóż nam chronić wolność - obdarz nas swoim wsparciem i zaufaniem.

Wyślij przelew na konto FOR (w PLN): 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629

KONTAKT DO AUTORA

Rafał Trzeciakowski

Ekonomista

e-mail: rafal.trzeciakowski@for.org.pl

Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju – FOR

ul. Ignacego Krasickiego 9A · 02-628 Warszawa · tel. +22 628 85 11

e-mail: info@for.org.pl · www.for.org.pl

[f/FundacjaFOR](https://www.facebook.com/FundacjaFOR) · [t@FundacjaFOR](https://twitter.com/FundacjaFOR)